

הדא הוא דכתיב: "משא גיא חזיון [היא ירושלים, שהכל מסתכלין שם — רש"י תענית כט א]:

מה לך איפוא כי עלית כולך לנגות, תשואות מלאה, עיר הומיה, קריה עליזה. חלליך — לא חללי חרב, ולא מתי מלחמה", אלא שהרגו את עצמם.

הלכה ג מתניתין:

שלשה עשר שולחנות היו במקדש:

שמונה שולחנות של שיש היו בבית המטבחים, הנמצא בצד המזבח, שעליהן היו מדיחין את הקרביים של הקרבנות. ועשאו של שיש ולא של כסף כדי שלא יתעפשו, שהכסף טבעו לחמם, והשיש מצנן.

ושנים שלחנות היו במערב הכבש של מזבח החיצון. אחד מהן היה של שיש, ואחד מהן של כסף.

על של שיש — היו נותנים את האכרים של העולה אחר ניתוחם, עד שיקטירו הכהנים.

ועל שלחן של כסף — היו נותנים את כלי שרת הנצרכים לעבודת הקרבנות בכל יום, כמפורש במסכת תמיד [ג ד].

נצטוו הכהנים במקדש לסדר את לחם הפנים על השלחן שבהיכל.

וסדר מצוותו כך הוא:

כל שבת היו מסדרין שנים עשר לחמים על גבי שלחן הזהב שבהיכל, ועמו שני בזיכי לבונה, והיה הכל מונח עד לשבת הבאה.

לשבת הבאה, היו מסירין את הלחם

יהודה, שהמליכו במקום יהויקים אביו, ויעצו שרי בכל לסלקו.

בא וישב לו בדופני של אנטוכיא [במגרשה של העיר אנטוכיא].

ויצאה סנהדרין גדולה לקראתו, ואמרה לו: האם הגיע כבר הזמן הבית הזה ליחרב?

[ושאלוהו כן לפי שידעו מהנביאים שעתיד הבית ליחרב, ורצו לידע אם ביאתו עתה לארץ ישראל בשביל כך היא].

אמר להן נבוכדנאצר: לא להחריב הבית באתי. אלא, אותו שהמלכתי עליכם [יהויכין] — תנוהו לי, ואני הולך.

באו הסנהדרין ואמרו ליהויכין מלך יהודה: נבוכדנאצר בעי לך [חפץ בך].

כיון ששמע מהן כך, נטל יהויכין את המפתחות של בית המקדש, ועלה לגגו של היכל.

אמר לפניו: רבונו של עולם, לשעבר היינו נאמנים לך והיו מפתחותיך מסורין לנו. עכשיו, שאין אנו נאמנים — הרי מפתחותיך מסורין לך.

ופליגי תרין אמוראין מה היה באותה שעה שזרק המפתחות כלפי מעלה.

חד אמר: זרקן למעלה, ועוד לא ירדו.

וחד אמר: באה כמין יד מלמעלה, ונטלתן מידו.

יז-ב כיון שראו כל חורי [נכבדי] יהודה כן, שאין רצון המקום בעבודתם, ושגמס לב המלך בקרבן — עלו לראש גגותיהן, ונפלו ומתו.

ושולחן אחד של זהב היה מבפנים, בצפון ההיכל, שעליו היה עומד לחם הפנים תמיד, לפני ה'.

גמרא:

שינינו במשנתנו: שנים באולם מבפנים על פתח הבית, אחד של שיש ואחד של זהב. על של שיש נותנין לחם הפנים בכניסתו,

ואילו בברייתא תני: על שלחן של כסף היו מניחים את הלחם בכניסתו, ולא על של שיש כדתנן במשנתנו.

אמר רבי יוסי בשם רבי שמואל בר רב יצחק, ורבי חנניה מטי בה בשם רבי יוחנן: לית כאן של כסף [לא תגרוס של כסף] בברייתא, מפני שהוא מרתיח, ומתחמם הלחם ועלול להתעפש. ועל כן היו מניחים אותו על של שיש שאינו מחמם.

ופרכינן: וכי לא בן תני ביומא: זה אחד מן הנסים שנעשו בבית המקדש, שכשם שהיו מניחין אותו [את לחם הפנים] חם — כך היו מוציאין אותו בשבת הבאה חם.

שנאמר: "לשום לחם חם ביום הלקחו".

וכיון שמצינו שהיה נשמר חום הלחם עד

מהשלחן, ומניחים עליו לחם חדש, והלחם שהוסר היו מניחים אותו על שולחן זהב מחוץ להיכל, באולם, עד שהיו מקטירין את הבזיכין.

בהקטרת הבזיכין היה נותר הלחם באכילה, לפי שהקטרתם נחשבת כהקטרת הקומץ במנחה, שמתיר בהקטרתו את שירי המנחה באכילה לכהנים.

ואחר כך היה הלחם מתחלק לכהנים.

ושנים שלחנות היו באולם שלפני ההיכל, מבפנים על פתח הבית — סמוך לפתח האולם.

אחד של שיש ואחד של זהב.

על שלחן של שיש — נותנים עליו לחם הפנים בכניסתו להיכל, לפוש שם משעה שנאפה עד שיסדרוהו על שלחן הזהב שבהיכל. (78)

ועל שלחן של זהב — היו מניחים את לחם הפנים ביציאתו [והיה מונח שם עד שיתחלק הלחם לכהנים].

ולא היה שולחן זה עשוי שיש, היות שכבר עמד הלחם על שלחן הזהב שבהיכל, ושוב אין מניחין אותו בסילוקו על של שיש, לפי שמעלין בקודש ולא מורידין.

ובפירות תאנה כתב ליישב שרק כלי שרת שנעשית בהם עבודה אינם נעשים מאבן, אבל כלי שרת שלא נעשית בהם עבודה אפשר לעשותם גם מאבן, כמו סכין השחיטה, שכתבו התוס' בריש פרק איזהו מקומן, שאפילו אך מעשה השחיטה חייב להעשות בכלי שרת בכל זאת מותר לשחוט בסכין העשויה מעץ ולא

78. הקשה קדושת יום טוב [סימן לז], הרי מכיון שהתקדש הלחם בקדושת כלי שרת שוב אין מניחין אותו בכלי חול [כמבואר במנחות צה ב], ובהכרח שהיה השולחן שהניחו עליו את הלחם בכניסתו וביציאתו כלי שרת, ותיקשי, הרי אין עושים כלי שרת מאבן [כמו ששינו במנחות כח ב].

השולחן לחם פנים לפני תמיד". ומדכתיב "תמיד" ילפינן שאפילו הוא כמה ימים על השולחן יכול להניחו ואינו נפסל.

[גירסת הגר"א]. (79)

עשרה שלחנות עשה שלמה במקדש דכתיב בדברי הימים "ויעש שלחנות עשרה וינח בהיכל חמשה מימין וחמשה משמאל"

ומפרשת הגמרא הא דכתיב "חמשה מימין וחמשה משמאל":

אין הכוונה שחמשה שלחנות היו בימין ההיכל בדרום וחמשה בשמאלו בצפון. דאין תימר [דאם תאמר] כן דחמשה היו בדרום וחמשה בצפון, והלא אין השולחן כשר אלא בצפון.

שנאמר: "ואת השולחן תתן על צלע צפון".

אם כן, מה תלמוד לומר "חמשה מימין וחמשה משמאל"?

אלא, כוונת הכתוב הוא שחמשה שלחנות היו מימין שלחנו של משה [שנצטווה לעשותו במלאכת המשכן], וחמשה משמאלו. וכולם בצפון היו.

ואף על פי כן, שהיו עשרה שולחנות מלבד השולחן שעשה משה, לא היה מפרד את הלחם אלא בשולחן של משה בלבד.

שעת סילוקו בשבת הבאה, אם כן לא היה מתעפש אפילו היו מניחין אותו על שולחן של כסף.

ומשנינן: **רבי יהושע בן לוי אמר: אין מזכירין מעשה ניסים!** שאין סומכין על הנס אלא עושין הכל בדרך הטבע, וחוששים שלא יתעפש. ועל כן היו מניחים אותו על של שיש ולא על של כסף.

בעון קומו [נסתפקו לפני] **רבי אילא:** אם הניחו לחם הפנים בשבת, ונשאר עד שבת הבאה כדינו, ולא היה שם, בשבת השניה, לחם אחר כדי לסדר על השולחן — מהו להניחו ללחם שהיה מונח עליו משבת שעברה עד לשבת הבאה?

ויסוד הנידון הוא: האם נפסל הלחם בפסול "לינה"?

מצד אחד יש לומר, כיון שנתקדש הלחם בכלי שרת על ידי הנחתו על השולחן, ועבר זמנו, הרי הוא נפסל בלינה, הלכך יש להסיר הלחם ולהשאיר את השולחן ריקם.

או שהלחם אינו נפסל בלינה בהיותו על גבי השולחן, גם אם עבר זמנו.

ואם כן, צריך להשאיר את הלחם הקיים לשבוע נוסף, כדי שלא ישאר השולחן בלי לחם.

אמר לון רבי אילא: כתיב: "ונתת על

לחם פנים תמיד" — אפילו כמה ימים! ולפי גירסת הגר"א אין מקטירים את הבזיכים אלא לאחר השבת, שהרי אין הלחם נפסל והוא נשאר כשר, ומקטירים את הבזיכים בשעה שיסירו את הלחם.

ממתכת, כי שחיטה לאו "עבודה" היא, ואין בה את חסרון של "הקריבהו נא לפחתך" [שמכוחו נפסלים כלי עץ או אבן].

79. לפי הגר"א הגירסא היא: "ונתת על השולחן

תני בברייתא: אלו השולחנות שהיו בהיכל בין מזרח ומערב היו נתונים, אורכן לאורך ההיכל, דברי רבי.

רבי אלעזר בי רבי שמעון אומר: בין צפון ודרום היו נתונים, אורכן לרוחב ההיכל

ואמרינן: מאן דאמר בין מזרח ומערב היו נתונים ניהא. ולא קשה עליו מידי. דאף דעשה שולחנות עשה שלמה כולחן [כולם] ראויין הם לשירות לסדר עליהם לחם הפנים שהרי כולם היו מסודרין במקומן — בצפון, כל אחד בראשו של חברו לאורך רוח צפון.

אלא, למאן דאמר בין צפון ודרום היו נתונים השלחנות, תקשי: הרי רחבו של ההיכל מצפון לדרום הוא עשרים אמה, והשלחן היה אמתיים ארכו ואמה רחבו, וכשנחשב מידת אורכן של עשרת השולחנות העומדים זה אחר זה, עולה כי מדתן היא עשרים אמה.

נמצא שהשלחנות תופסין את רוחב ההיכל מכותל צפון עד כותל דרום.

ונמצא אם כן שהשלחן לא היה כדינו בצפון אלא בדרום, כיון שמחצית השולחנות היו בדרום ומחציתן בצפון, ואין כולן ראויין לסידור השולחן.

וכן יקשה למאן דאמר זה. כי נמצא גם כן יח-א שמנורה מונחת בצפון.

שהרי להך מאן דאמר גם עשרת המנורות

שנאמר: "ויעש שלמה את כל הכלים אשר בית ה': את מזבח הזהב, ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים זהב". ומשמע שעל שולחן אחד בלבד היה מסודר לחם הפנים.

רבי יוסי בי רבי יהודה אומר: על כולן היה מסדר הלחם, פעמים בזה ופעמים בזה, ולא היו מקפידין לסדרו על השלחן שעשה משה דווקא. לפי שנאמר בספר דברי הימים: "ויעש שלמה את כל הכלים אשר בית האלהים, ואת מזבח הזהב, ואת השולחנות, ועליהם לחם הפנים".

ומשמע שעל כולם היה יכול לסדר את לחם הפנים.

ותנא קמא, הסובר שעל שולחן אחד היה מסדר, מפרש להאי קרא ד"את השולחנות ועליהם לחם הפנים" דמיירי בשני השולחנות שהיו בפתח ההיכל, שהניחו עליהם את הלחם בכניסתו וביציאתו [מנחות צט א].

עתה דנה הגמרא כיצד סודרו השולחנות שבהיכל:

האם היה אורכן נתון לאורך ההיכל, ונמצא ראשן האחד למערב וראשן השני למזרח, והיו נתונים כולן ראשו של זה בצד סופו של זה לאורך הכותל הצפוני של ההיכל.

או שאורכן של השולחנות היו נתונים לרוחב ההיכל בין הדרום לצפון.

שמקטירים אותם בשבת, אך אם התעכב הלחם על השולחן מחמת שלא היה להם לשבת הבאה, אין חובה להקטיר אותם בשבת.

אך לגירסא שמשאירים על השולחן את

ולפי זה מבוארת הוכחת הגר"ח [בכתבים] שחיוב הקטרת הבזיכים אינה מחובת סדרי עבודת יום השבת אלא מחובת העבודה של הבזיכים כשלעצמן, אלא שבאופן רגיל יוצא